

Asia: LVM/1616/03/2016/

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävistä lentoasemista ja satamista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksessa käytetyt määritelmät ja käsitteet

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että asetus tarkkarajaisesti säätelee ”merkittäviksi” tietyn matkustajamäärän ylittävät lentoasemat, satamat sekä satamat joiden kautta kulkee tietty tavaramäärä. Luonnoksessa voitaisiin selkeämmin kuvata, mitä merkittävällä tässä yhteydessä tarkoitetaan. Kuvaus siitä, miksi merkittävyyden arviointiin ei vaikuta toiminnan laajuus ja luonne, riskien hallinta, tai muut tekijät, avaisi merkittävyyden käsitettä.

Nykyisessä ehdotuksessa on todettu, että Kilpilahti on laivaliikenteen merkittävä satama sen tavaramäärän suhteen. Muistiosta ei kuitenkaan käy ilmi lasketaanko maakaasuterminaalit ja maakaasuntuonti mukaan tavaraliikenteeseen, jolloin HaminaKotka sataman tavaraliikenne sijoittuisi merkittäväksi satamaksi. Naantalın satama on TEN-T ydinverkkoon kuuluva satama, mutta se jäisi määrittelyn ulkopuolelle. Kyseinen satama on kuitenkin tärkeä esimerkiksi öljynjalostamon vuoksi. Ehdotuksessa myös kuvataan, että yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittäviä lentoasemia ovat ne, joiden kautta kulkee vuosittain yli 5 miljoonaa matkustajaa. On kuitenkin huomattava, että myös muut kuin yllä kuvatut lentoasemat voivat olla yhteiskunnallisesti merkittäviä esimerkiksi talouden ja matkailun näkökulmasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa, että laki sinänsä antaisi valtuutuksen asetuksella määrätä merkittävyydestä joustavammin, vaikka ehdotuksessa on pitäyditty kategorisesti tiettyihin määriin. Luonnoksesta ei käy ilmi miksi joustavuutta ei ole tuotu asetukseen. Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa, että joustavuuslauseke voisi olla tarpeen joissain häiriötilanteissa. Asetukseen voitaisiin esimerkiksi liittää lause, ”Yhteiskunnan toiminnan kannalta voidaan pitää merkittävänä lentoasema tai satama, jossa ilmenee yllättäviä turvallisuus- tai häiriötilanteita” ja joilla on vakavia vaikutuksia yhteiskunnan toimintoihin ja yleiseen turvallisuuteen.

Luonnoksessa on viitattu yleisellä tasolla vaikutusten suhteen lakiin ja mm. velvoitteisiin, jotka tulevat laista. Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa, että nämä lait ja velvoitteet kuvattaisiin tässä yhteydessä. Luonnoksessa mainitaan, että ehdotetuista uusista raportointivelvollisuuksista ei synny merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Toisaalta luonnoksessa on mainittu, että asetuksella ei haluta lisätä hallinnollista taakkaa pienten laitosten pitäjille. Jotta tämä työmäärä avautuisi lukijalle, työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä sitä, että kuvattaisiin millaista hallinnollista taakkaa merkittäviksi luokitelluille satamille ja lentoasemille uusi määritelmä tuottaa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kuitenkin hyvänä tavoitteena sitä, että velvoitteita ei kohdenneta epätarkoituksenmukaisesti hyvin pienimuotoiseen toimintaan, jotta voidaan vähentää tarpeettoman hallinnollisen taakan syntyä.

Lakiluonnoksen vaikutukset matkailuun ja aluekehitykseen

Työ- ja elinkeinoministeriön toteaa, että lento- ja laivaliikenteellä on kokonaisvaltainen Suomen kansantaloutta, ihmisten liikkumisedellytyksiä, elinkeinoelämää ja työllisyyspolitiikkaa palveleva tehtävä. Esimerkiksi matkailun edistämiseksi hyvä saavutettavuus on yksi keskeisimmistä edellytyksistä. Paikkasidonnaisena toimialana matkailu vahvistaa tasapainoista aluerakennetta ja toimiva liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuuri on edellytys liikkumispalveluiden syntymiselle. Kehittyvät ja toimivat saapumispisteet sekä kattavat matkaketjut ympäri Suomen tukevat matkailuteollisuuden ponnistuksia globaalissa kilpailussa.

Valtaosa maahamme saapuvista kansainvälisistä matkailijoista saapuu lentäen. Helsingin Satama nousi Euroopan vilkkaimmaksi satamaksi vuonna 2017, joten kansainvälisiä matkailijoita liikkuu myös Itämerellä eri reiteillä. Vuonna 2017 kansainvälisten yöpymisten määrä maassamme kasvoi yli 14 %. Myös tulevaisuuden kuva kansainvälisestä kasvusta on positiivinen. Jotta matkailijat pääsevät ainutlaatuisen elämysten äärelle ympäri Suomen on Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Helsingin Sataman ohella tärkeää tunnustaa maakuntakenttien sekä muiden matkustajaliikenteeltään vilkkaiden satamien rooli osana kasvavaa matkailuteollisuutta. Viime vuosina on muun muassa avattu lukuisia suoria reittilentoja Helsinki-Vantaan lentoaseman lisäksi muille lentoasemille maassamme.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että aluekehityksen näkökulmasta voidaan pitää mahdollisena, että merkittäviksi määritellyt satamat ja lentoasemat saavat myöhemmässä vaiheessa suhteellista etua asemastaan. Samaan aikaan satamat ja lentoasemat, joita ei nimetä vaikutuksiltaan merkittäviksi, voivat heikentyä. Näillä kehityskuluilla voi olla merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, huolimatta siitä, että asetuksen soveltamisalalla ei pyri vaikuttamaan satamien ja lentoasemien saamaan taloudelliseen tukeen. Esimerkiksi nykyisessä luonnoksessa kaikki merkittävät satamat sijaitsevat Etelä-Suomessa kyseisen määrittelyn mukaan.

Ponto Heli
Työ- ja elinkeinoministeriö